

KURJER WILENSKI

NEZALEŻNY ORGAN DEMOKRATYCZNY

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: Wilno, Jagiellońska 3. Telefony: Redakcji 79, Administracji 99. Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 2—3 popoł. Sekretarz redakcji przyjmuje od godz. 1—3 popoł. Administracja czynna od godz. 9—3 popoł. Rękopisów Redakcja nie zwraca. Dyrektor wydawnictwa przyjmuje od godz. 1—3 popoł. Ogłoszenia są przyjmowane: od godz. 9—3 i 7—9 wiecz. Konto czekowe P. K. O. Nr. 80.750. Drukarnia — ul. Ś-to Jańska 1, Telefon 3-40. CENA PRENUMERATY: miesięcznie z odnośnikiem do domu lub przesyłką pocztową 4 zł. Zagranicą 7 zł. CENA OGŁOSZEŃ: Za wiersz milimetryowy przed tekstem—75 gr., w tekście 60 gr., za tekstem—30 gr., kronika redakc., komunikaty—70 gr. za mm. jednoszp., ogłoszenia mieszkaniowe—30 gr. za wyraz. Do tych cen dolicza się: za ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne 50%, za zastrzeżeniem miejsca 25%, w numerach niedzielnych i świątecznych 25%, zagraniczne 100%, zamieszkość 25%. Dla poszukujących pracy 50% zniżki. Za numer dowodowy 20 gr. Układ ogłoszeń 6-cio linowy, za tekstem 10-cio linowy. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń.

Pakty o nieagresji z Rosją Sowiecką.

Podczas ostatniego ćwierćwiecza rozrosła się na miarę wszechświata potęga mocarstwa Japonii. Kult woli w życiu osobistym; kult państwa w życiu publicznym; cześć dla tradycji i dla bohaterstwa — oto duchowe składniki siły narodu. Umiejętność uchowania rodzimych pierwiastków cywilizacyjnych i przyszczenie na nich kultury technicznej ludów Zachodu zapewniły Japonii dzisiejszą pozycję militarną i gospodarczą w świecie.

Ustrój społeczny stanowi tam przykład współzycia azjatyckiej dąży do europejską techniką. Z pomyślniej powyzszej symbiozy wynika, że dzisiejsze imperjum „Wschodzącego Słońca” zajęło jedno z najpocześniejszych miejsc wśród organizacyj państwowych naszego globu.

Nadmernie zagęszczone, 63-miljonowa ludność Japonii jest na Dalekim Wschodzie kotłem o wysokim i wciąż wzrastającym ciśnieniu pary. Rozum stanu każe szukać dla tej pary ujścia, nie dopuszczając do katastrofy. Terenem ekspansji dla rojowiska ludzkiego z archipelagu wysp japońskich jest przedewszystkiem Mandżuria. Już ziemię położoną na północ od Amuru stają się niedostępne, ze względu na ostry klimat, jako obszar kolonizacyjny dla przybyszów z krajów wiecznie kwitnących wiśni.

Zwycięska wojna z carską Rosją w roku 1905 dała Japonii aneksję półwyspu Liao-Tung z Portem Artura, oraz otworzyła możliwość późniejszego wcielenia Korei. Wreszcie miała za skutek trwałe usadowienie się w Mukdenie i południowej Mandżurji.

Obecnie, po upływie 27 lat, wypadło synom kończyć dzieło ojców. Chodzi mianowicie o faktyczne opowanie niezależnie od postaci politycznej, całego terenu Mandżurji; kraju o rozciągłości niemal trzykrotnie większej, niż Rzeczpospolita Polska z rzadkiem zaludnieniem dwudziestu kilku milionów głów.

Nietylko niezbędny teren kolonizacyjny mają na oku Japończycy przy tem zamierzeniu. Przyszłość mocarstwa Japonii każe jej stanąć mocną stopą na kontynencie wschodniej Azji i ze względu na Rosję Sowiecką. Ostatnia rozpuściła, jak wiadomo, szeroką propagandę komunistyczną w Chinach, przy równoczesnym pobudzaniu uczuć religijnych i plemiennych innych ludów azjatyckich przeciw wszelkim imperjalizmom; oczywiście za wyjątkiem tego jednego, jaki gotowa jest nieść czerwona armia sowiecka na swych bagnietach sąsiednim narodom.

Program polityczny Sowieców doskonale godzi z sobą obie te sprawy, istotnie przeciwstawne sobie; prowadzi się je nieradko na dwu graniczących z sobą terenach.

W przeciwstawieniu do powyższego Japonia chce pozostać wyłączną siłą organizacyjną i ogniskiem autorytetu dla ziem, które omywiają od wschodu fale Oceanu Spokojnego. By skutecznie narzucić swą wolę pobratymczym ludom Azji — musi ona przedtem złamać sowieckie parcie na wschód; musi się przeciwstawić zdecydowanie Rosji bolszewickiej, jako apostołowi idei komunistycznej i jako podlegaczowi fanatyzmu religijnego, oraz nacjonalizmu wśród przedstawicieli żółtej rasy.

By tego dopiąć Japonia zniewolona jest przewagą militarną Sowieców nad tymi ludami zaćmić własną potęgą wojskową i państwową. Chce to

uczynić właśnie teraz, gdy polityka sowiecka zwraca się coraz wyraźniej i zupełnie w stronę Azji, rozwijając tam nadzwyczajną ruchliwość i przedsiębiorczość.

Dzisiaj dysproporcja sił wojskowych Japonii i Sowieców nad Amurem jest oczywista. Zdaje się tedy rzeczą niewątpliwą, że rzucenie przez Japonię rękawicy Czerwona Rosja nie podejmie; przynajmniej na polu militarnym i w czasie najbliższym. Ale na dalszą metę musi tu dojść między współzawodnikami do zdecydowanej rozgrywki, gdyż nacisk Japonii na Mandżurję i na konieczność państwowe rosyjskie we wschodniej Azji postępować będzie nadal. Logika życia jest nieunikniona. Sowiety czeka, bądź kapitulacja z ich światobórczej polityki w Azji, bądź wojna z Japonią.

Wiedza o tem — i przedewszystkiem właśnie ta wiedza — stała się matką paktów o nieagresji pomiędzy Rosją a państwami położonymi na jej zachodnich granicach. Rosja Sowiecka podąży do zabezpieczenia sobie tyłów na moment walki orężnej z Japonią; walki którą przewiduje, jako rzecz prawdopodobną, konieczną, być może bliską.

Jakież znaczenie praktyczne, życiowe, posiada dla nas fakt zawierania dziś przez Sowiety paktów o nieagresji kolejno z państwami między-morza Bałtycko-Pontyjskiego?

Niepodobna odmówić tym wypadkom znaczenia, jeżeli nie bezpośredniego może, to jako znamionom oczywistym innych faktów, doniosłych już samych w sobie.

Mysł polityczna i gospodarcza Zachodu uzna, trzeba przypuszczać, w paktach o nieagresji stwierdzenie o czyściwości, że energia Sowieców, rozlewająca się na kontynencie azjatyckim została zahamowana przez Japonię i, że dorobek historyczny Rosji w okręgu Władystoku, oraz nad Amurem współczesność postawiła pod znak zapytania. „Okno na wschód” wybite ongiś przez carską Rosję podlega dziś ryzyku zatrzęsienia, a nim rosyjskiej wielkości i siły, niezbędny dla skutecznej propagandy w Azji, gaśnie w cieniu bliższej i większej potęgi Japonii.

Jakież z tego konsekwencje doznać? Najważniejsza może, to konieczny wzrost zaufania Zachodu do sytuacji państw środkowo-wschodniej Europy. Opinia Paryża i Londynu przestanie te państwa uważać wyłącznie za straż przednią cywilizacji śródziemnomorskiej, wystawianą stale na ryzyko napaści bolszewickiej.

Zasada współczesności w zawieraniu paktów o nieagresji i identyczności niemal tekstów tych umów dodaje znakomite wagi odnośnym aktom międzynarodowym i zawiąże jeden więcej węzeł solidarności pomiędzy państwami, które akty te negocjowały z Sowieciami.

Należy się spodziewać, że wzrost zaufania Zachodu do pozycji państw wschodnio-europejskich przyniesie w następstwie i bardziej liberalną politykę ekonomiczną, oraz kredytową wobec nich.

W związku z tem winnaby się zaakcentować również praca zbiorowa na polu gospodarczym, zmierzająca do przewyciężenia obecnego kryzysu.

Spodziewać się należy osłabienia dążeń ciasno-egoistycznych poszczególnych państw i narodów. Stan obecny osamotnienia i wzajemnego bożenia się państw na siebie winienby ustąpić miejsca nawrotowi do me-

Landwarów — Koszedary w Radzie Ligi Narodów.

Deklaracja min. Zaleskiego.

GENEWA. 28.I. (Pat.) Na czwartkowym rannym posiedzeniu Rada Ligi Narodów rozpatrywała raport reprezentanta Chin w prawie tranzytu polsko-litewskiego na linii Landwarów—Koszedary i na jego podstawie przyjęła do wiadomości opinie doradcę Trybunału Haskiego w tej sprawie. Przy tej okazji reprezentant Litwy p. Zaunius uważał za stosowne wygłosić dłuższe przemówienie, w którym raz jeszcze przedstawił litewską interpretację całej historii stosunków polsko-litewskich od r. 1919. Konkluzją p. Zauniusa było, że jest rzeczą niemożliwą przywrócić normalne stosunki między Polską a Litwą, dopóki nie załatwi się zgodnie z zasadami sprawiedliwości sprawy konfliktu terytorjalnego.

Minister Zaleski złożył następnie deklarację treści następującej:

Jeżeli zabieram głos, to bynajmniej nie w tym celu, by zatrzymać się nad powściągniętą, rozstrzygniętą obecnie przez Trybunał Haski a którą rząd litewski usiłował prze-

Deklaracja w sprawie Mandżurji.

GENEWA. 28.I. (Pat.) T. zw. komitet dwunastu ustalił dziś tekst deklaracji w sprawie Mandżurji, którą przewodniczący Rady złożył na jutrzszym posiedzeniu. Jak słychać, w de-

kształcić w debatę polityczną. Stwierdzam mimochodem, że Trybunał odmówił pójścia w ślady rządu litewskiego. Spodziewam się, że Rada zechce przyjąć tę samą procedurę i powstrzymać się od odpowiedzi na pewną opinię, wygłoszoną przed chwilą przez reprezentanta litewskiego. Pragnąłbym natomiast stwierdzić, że opinia wydana przez Trybunał w nich nie jest przeciwna punktowi widzenia rządu polskiego, w/g którego stworzenie normalnej sytuacji w dziedzinie komunikacji między Polską a Litwą jest nieodzowne dla zrealizowania celów rezolucji Rady Ligi Narodów z dnia 10 grudnia 1927 roku i 14 grudnia 1928 roku, biorąc pod uwagę art. 23 paktu. Z zastrzeżeniem powyższem przyjmuję raport.

Minister Zaleski wyraził podziękowanie dla sprawozdawcy, poczem raport został przyjęty przez Radę Ligi Narodów. Sprawa petycji ks. Pless została odroczone do jutra na wniosek sprawozdawcy, który nie zdążył przygotować swego raportu.

klaracji tej położony będzie specjalny nacisk na art. 10 paktu Ligi, dotyczący respektowania integralności terytorjalnej członków Ligi.

Japończycy bombardują Szanghaj.

Bomba, krążownik i 12 torpedowców.

SZANGHAJ. 28.I. (Pat.) Dziś rano na gmach konsulatu japońskiego rzucono bombę. O świecie przybył tu krążownik japoński „Yohari” wraz z 12 torpedowcami. Okrety wysadziły na ląd 500 strzelców marynarki.

Stan wyjątkowy.

SZANGHAJ. 28.I. (Pat.) Władze na obszarze koncesji międzynarodowej w Szanghaju ogłosiły stan wyjątkowy z powodu niebezpieczeństwa, Burmistrz chiński oświadczył nieoficjalnie, iż gotów byłby przyjąć cztery z postawionych żądań japońskich. Niesnaski między Chińczykami trwają. 1500 żołnierzy Czang-Kai-Szeka, przybyłych do

szanghaju, względnie pełnią nadzór nad garnizonem kantońskim. Zmobilizowany został oddział ochotników. Donoszą, że Japończycy zamierzają zająć niektóre punkty strategiczne na terytorium chińskim. Z Nankinu donoszą, że personel konsulatu japońskiego został ewakuowany na pokładzie okrętu japońskiego.

Sprawa Szanghaju — czołowym zagadnieniem międzynarodowym.

LONDYN. 28.I. (Pat.) W/g informacji, otrzymanych po południu w Londynie, wojska chińskie zaczęły ostrzeliwać flotę japońską. Japończycy na strażyl odpowiadali bombardowaniem. Wylądowanie wojsk japońskich zaczęło się przed wieczorem i odrazu na terytorjach Szanghaju doszło do ostrych starć chińsko-japońskich. W związku z temi wiadomościami w Foreign Office panuje poważna troska o dalszy rozwój wypadków. Narazie Foreign Office zachowuje milczenie. Wielu korespondentów amerykańskich pism w Londynie

otrzymało dziś od swych redakcji potwierdzenie, że nota amerykańska żąda od Wielkiej Brytanii przyłączenia się do akcji bojkotu gospodarczego Japonii, w razie gdyby wojska japońskie wylądowały w Szanghaju, co istotnie już nastąpiło. Rząd brytyjski pragnąłby za wszelką cenę usunąć się od jakiegokolwiek drastycznej akcji przeciwko Japonii. Z drugiej strony jednakże trudno mu jest w chwili obecnej narażać się na odmowę i konflikt w stosunku do Stanów Zjednoczonych. W/g informacji nie potwierdzonych jeszcze oficjalnie, Wielka

otrzymało dziś od swych redakcji potwierdzenie, że nota amerykańska żąda od Wielkiej Brytanii przyłączenia się do akcji bojkotu gospodarczego Japonii, w razie gdyby wojska japońskie wylądowały w Szanghaju, co istotnie już nastąpiło. Rząd brytyjski pragnąłby za wszelką cenę usunąć się od jakiegokolwiek drastycznej akcji przeciwko Japonii. Z drugiej strony jednakże trudno mu jest w chwili obecnej narażać się na odmowę i konflikt w stosunku do Stanów Zjednoczonych. W/g informacji nie potwierdzonych jeszcze oficjalnie, Wielka

Ulgi kolejowe dla młodzieży szkolnej.

WARSZAWA. 28.I. (Pat.) Ministerstwo W. R. i O. P. zawiadamia, że w bieżącym roku szkolnym na czas przerwy między pierwszym a drugim półroczem młodzież szkolna korzysta z ulg taryfowych na kolejach.

Sąd Najwyższy przyznał milojnie Tyszkiewiczów miljonową fortunę.

Onegdaj zakończył się od sześciu lat trwający proces spadkobierców s. p. Tadeusza hr. Tyszkiewicza przeciwko skarbowi państwa. Przedmiot sporu 23.000 ha lasu w pow. wolkowskim, obejmujące trzy nadleśnictwa: Świśloć, Zamojskie i Oszepekskie i przedstawia wielomilionową wartość.

Dobra gen. Tyszkiewicza były trzykrotnie konfiskowane przez władze rosyjskie za udział w akcji powstańczej.

Spadkobiercy gen. Tyszkiewicza wystąpili z początkiem r. 1926 ze skargą sądową o zwrot skonfiskowanych przez Moskali majątków, będących obecnie w posiadaniu państwa polskiego.

Sprawa przeszła przez wszystkie instancje. Sąd okręgowy i apelacyjny przyznał dobrą spadkobiercom. Onegdaj Sąd Najwyższy orzeczenie to zatwierdził.

Spadkobiercami gen. Tyszkiewicza jest z jednej strony rodzina zmarłej córki hr. Tyszkiewicza, Lepickiej, z drugiej rodzina zmarłej drugiej córki, Wodzickiej.

Konferencja min. Zaleskiego z p. Sato.

Tel. od wł. kor. z Warszawy.

„Iskra” donosi z Genuwy: min. Zaleskiego odwiedził delegat Japonii w Radzie Ligi Narodów p. Sato referent spraw mniejszościowych i odbył z min. dłuższą konferencję. Petycja ukraińska nadesłana do Rady Ligi przez komisję trzech będzie rozpatrywana i prawdopodobnie załatwiona przez Radę w piątek lub sobotę bież. tygodnia.

Ulgi dla rolnictwa.

(Tel. od własn. koresp. z Warszawy)

W związku z pracami nad zorganizowaniem pomocy dla rolnictwa dowiadujemy się, że Minist. Sprawiedliwości opracowuje obecnie przepisy o najniższej cenie, poniżej której ruchomości i nieruchomości nie mogą być z licytacji sprzedawane. Specjalnie dla rolnictwa opracowywana jest ustawa o sądowych odroczeniach wyplat zastosowana do specjalnych cech i potrzeb rolnictwa.

Zniesienie jeszcze 13 pow.

Tel. od wł. kor. z Warszawy.

W „Dzienniku Ustaw” ukazało się rozporządzenie Rady Ministrów, według którego z dniem 1 kwietnia r. b. zostanie zniesionych dalszych 13 powiatów na terenie województw: lubelskiego, łódzkiego, poznańskiego, łwowskiego i stanisławowskiego.

Brytania wyrazić miała sugestię bezwzględnego zwolnienia konsalacji 9 państw. Taktyka brytyjska idzie w kierunku pomniejszenia znaczenia wydarzeń, zaś taktyka amerykańska w kierunku ich wyolbrzymienia. W każdym razie sprawa Szanghaju wysunęła się na czoło zagadnień międzynarodowych.

Odpowiedź chińska.

WASZYNGTON. 28.I. (Pat.) Stimson odbył dłuższą rozmowę z ambasadorem angielskim. Omawiane były wypadki w Szanghaju. Konsul generalny japoński oświadczył, że odpowiedź chińska na 4 żądania, zawarte w ultimatum japońskim, jest zadawalniająca.

Interwencja Stanów Zjedn.

TOKJO. 28.I. (Pat.) Rząd waszyngtoński zwrócił się do rządu japońskiego o informacje w sprawie zarządzeń, wydanych w związku z sytuacją w Szanghaju.

Hitler kandydatem na prezydenta Rzeszy?

BERLIN. 28.I. (Pat.) „Sozialdemokratischer Pressedienst” donosi, że w ostatnich dniach toczą się między przywódcami partii narodowo-socjalistycznej i niemiecko-narodowej narady poufne w sprawie wyboru prezydenta Rzeszy. W wyniku tych konferencji partia narodowo-socjalistyczna wystąpić ma 3 lutego z własnym kandydatem w osobie Hitlera, względnie ministra w rządzie Turyngji dr. Fricka. Według informacji „Deut-

Zła wróżba...

GENEWA. 28. I. (Pat.) Ogólne zdziwienie wywołują w Genuwie plany sekretariatu generalnego Ligi, dotyczące obsadzenia urzędniczym sekretariatu poszczególnych komisji konferencji rozbrojenowej. Plan ten wygląda obecnie w ten sposób, że komisje mają być obsadzone nie przez trzech Niemców i szereg t. zw. neutralnych, Niema zaś w nich ani jednego przedstawiciela Polski, Małej Ententy, ani też państw południowo-amerykańskich.

I tak np. komisję I szu (dla spraw lądowych) ma sekretariat obsadzić przez Niemca i Francuza, 2-gą (dla spraw morskich) przez Włocha i Anglika, komisję 3-cią (dla spraw lotniczych) przez Włocha i Szweda, komisję 4-ą (dla spraw budżetowych wojskowych) przez Australjaka i Duńczyka, komisję 5-ą (dla spraw ególnych) przez Niemca, Greka i Amerykanina, komisję 6-ą (dla spraw prawnych) przez Niemca i Włocha, komisję 7-ą (dla spraw organizacyjnych międzynarodowych) przez Węgry i Kanadyjczyka, komisję 8-ą (dla organizacyj kobiecych, zajmujących się sprawami pokoju) przez Łęczanika, którego jest urzędniczym sekretariatu generalnego narodowości litewskiej.

Henderson.

LONDYN. 28. I. (Pat.) Henderson wyjechał do Genuwy.

Sytuacja w garniecie

Orzeczenie komisji rozjemczej.

KATOWICE. 28. I. (Pat.) Powołana na podstawie dekretu ministra pracy i opieki społecznej z dnia 20 stycznia r. b. specjalna komisja rozjemcza dla załatwienia zagadnień o plac w górnictwie węglowym górnośląskiej części województwa śląskiego wydała w dniu dzisiejszym orzeczenie, mocą którego orzeka: 1) Dotychczasowe stawki, wymienione w „porządku plac” dla robotników kopalń węgla na polskim Górnym Śląsku, stosowane również dla kokosowni i brykietowni, a obowiązujące od 15 września 1929 r., obniża się o 8 proc., z wyłączeniem t. zw. „matych dodatków”, względnie obniżek, b) w kopalniach południowego rewiwu, z wyjątkiem kopalni Dębnińsko, Knurowskiej i Charlotta, których plac taryfowy był dotychczas mniejszy o 4 proc. od plac kopalni południowego rewiwu, ustala się te różnice na 6 proc. w stosunku do uchwalonych najmniejszych orzeczeń plac rewiwu centralnego. Dla kopalni Knurowskiej różnica ta będzie wynosiła 4proc., dla k. Dębnińsko — 7 proc., dla k. Charlotta — 10 proc., z tem jednakże zastrzeżeniem, że wszelkie prywatne umowy o prace robotników z zarządem kopalni Charlotta, począwszy od chwili wejścia w życie niniejszego orzeczenia stają się nieważne, c) W ten sposób ustalone stawki obowiązują od dnia 1 lutego r. b. na czas nieokreślony z tem, że wymówienie po raz pierwszy może nastąpić na dzień 1 czerwca 1932 roku i winno być podane zainteresowanemu stronom do wiadomości najpóźniej na 2 tygodnie przed upływem tego terminu.

O ile wypowiedzenie nie nastąpi, stawki te obowiązują na każde dalsze 3 miesiące, również z dwutygodniowym terminem wypowiedzenia, d) Strony powinny wyrazić swą zgodę na niniejsze orzeczenie najpóźniej do dnia 29 stycznia 1932 r. W sprawozdaniu komisja rozjemcza wskazuje, że uznala za konieczne uskuteczenie tych obniżek w przeświadczeniu, iż uszczerek zarobku każdego robotnika da możliwość zatrudnienia większej ilości pracowników i zapobiegnie zamykaniu kopalni, a oszczędność, osiągniętą z całej tej obniżki, muszą być użyte przede wszystkim na wytworzenie funduszu wyrównawczego, który na pokrywać straty spowodowane eksportem węgla na rynki zagraniczne.

O ile wypowiedzenie nie nastąpi, stawki te obowiązują na każde dalsze 3 miesiące, również z dwutygodniowym terminem wypowiedzenia, d) Strony powinny wyrazić swą zgodę na niniejsze orzeczenie najpóźniej do dnia 29 stycznia 1932 r. W sprawozdaniu komisja rozjemcza wskazuje, że uznala za konieczne uskuteczenie tych obniżek w przeświadczeniu, iż uszczerek zarobku każdego robotnika da możliwość zatrudnienia większej ilości pracowników i zapobiegnie zamykaniu kopalni, a oszczędność, osiągniętą z całej tej obniżki, muszą być użyte przede wszystkim na wytworzenie funduszu wyrównawczego, który na pokrywać straty spowodowane eksportem węgla na rynki zagraniczne.

Hitler kandydatem na prezydenta Rzeszy?

BERLIN. 28.I. (Pat.) „Sozialdemokratischer Pressedienst” donosi, że w ostatnich dniach toczą się między przywódcami partii narodowo-socjalistycznej i niemiecko-narodowej narady poufne w sprawie wyboru prezydenta Rzeszy. W wyniku tych konferencji partia narodowo-socjalistyczna wystąpić ma 3 lutego z własnym kandydatem w osobie Hitlera, względnie ministra w rządzie Turyngji dr. Fricka. Według informacji „Deut-

Dookoła przesilenia rządowego w Austrii.

Przypuszczenia.

WIEDEŃ. 28.I. (Pat.) Desygnowany kanclerz dr. Buresch odbył wczoraj wieczorem konferencję ze stronnictwami parlamentarnymi. Klub chrześcijańsko-społeczny przyjął do wiadomości sprawozdanie kanclerza. Rokowania z Wielkoniemcami rozbiły się z powodu osoby dr. Schobera. Organ związku chłopskiego „Extrablatt” sądzi, że wobec odmowy Wielkoniemców utworzy dr. Buresch rząd mniejszościowy, w którym wzięłyby udział stronnictwo chrześcijańsko-społeczne i związek chłopski.

Sober szkodnikiem.

WIEDEŃ. 28. I. (Pat.) Omawiając przesilenie gabinetowe, stwierdza dzisiejsza prasa poranna, że dotychczasowy minister spraw zagranicznych wicekanclerz Schober ustąpił definitywnie ze swego stanowiska.

„Neue Freie Presse” twierdzi nawet, że dymisja gabinetu Burescha nastąpiła głównie w tym celu, aby doprowadzić do zmia-

Południowa Afryka porzuca parytet złota?

LONDYN. 28. I. (Pat.) Dzienniki podkreślają znaczenie nieoczekiwanego wystąpienia premiera Południowej Afryki Hertzoga, jako zapowiedzi wycofania się niedługo Południowej Afryki z parytetu złota.

„Financial Times” uważa, że akcja Hertzoga co do mianowania specjalnej komisji celem zbadania, czy utrzymanie złotego parytetu jest nadal pożądane, czy też odwrot-

Oszust, manjak czy wynalazca?

Historia jak ze starożytności powieści: jakiś Sas — może August II-gi? — uwieźli w jednym ze swych zamków jakiegoś alchemika — może Sędziwoja? — i przysięgł nie wypuścić go stamtąd, zanim nie otrzyma złota ołowiu. Biedny alchemik nie ujrzał już światła dziennego i zgasi w swej ciemnicy, głowiąc się nad tyglami, mieszaninami i formułkami chemicznymi.

Dzisiaj władca Seksonji przedzierzał się we francuskich kapitalistów, brodaty alchemik — w inżyniera Dunikowskiego, zamek saksoński — w paryskie więzienie Santé, ciemnica czarnoksięska z tyglami i miechami — w laboratorjum Szkoły Centralnej w Paryżu z elektrycznym piecem i współczesną skomplikowaną aparaturą. Jedynie od pozostał ten sam: osiągnięcie szlachetnym sposobem złota.

Czytelnie znalazł już niewięcej zabieg całej sprawy z gazet w 1927 r. na słonecznym wybrzeżu francuskiej Rivjery wypłynął polski inżynier Dunikowski, który podawał się za wynalazcę sztucznego sposobu wydobycia rodzimego złota ze złotodajnej rudy. Dunikowskiemu chodziło jedynie o udokonywanie tego sposobu. Twierdził on, że całych 20 lat strawił na mozołnej pracy, zanim wreszcie doszedł do rezultatów, które uwieczniły jego trud długoletni. Próby i badania miały pochłonąć znaczne kapitały własne wynalazcy i stać mu w dużym stopniu zdrowie. Tem niemniej on, Dunikowski, nie rezygnuje z dalszej pracy, której wyniki spowodowałyby przewrót w ustroju gospodarczym świata.

Nie było jednak bezdejsze w dziejach ludzkości przykładu, by ogłoszone przez kogóżś z całym uporem i stanowczością twierdzenie nie znalazło węższego lub mniejszego posłuchu wśród otoczenia. Nie chodzi o istotną wartość głoszonej doktryny. Może to być zarówno najgłębsza prawda świata, jak najordynarniejsze kłamstwo. Powodzenie Mahometa, który pociągnął za sobą miliony wierznych i powodzenie wydrógosławia warszawskiego, który sprzedał kmiotkowi kolumnę Zygmunta opiera się na starej, jak światła prawdzie, która swego czasu sformułował już mądry Wolter: „kłamie, kłamie... zawsze coś z tego zostanie”. Maksyma ta — mitalis maudis — nie zawiodła i w przypadku Dunikowskiego. Mimo stwierdzonego wiekami stałych niepowodzeń w kierunku uzyskania sztucznego złota mimo całej fantazyjności twierdzeń inżyniera, dał się na pławy pięknych słówk zapaść sam książę Monaco Albert. Kazał on przedstawić sobie Dunikowskiego, poczem oddał do dyspozycji wynalazcy gmach słynnego muzeum oceanograficznego w Monte Carlo. Niezależnie od tego, złoty władca bogatego państwa w ręce wynalazcy duże środki pieniężne i namówił grupę kapitalistów francuskich, by uczynili to samo. Wyłożone miliony miały potem wchodzić do kieszeni ofiarodawców z ogrzonymi zyskiem.

Dunikowski znowu oddał się pracy z całym zapalem. Dni i noc spędzał w swym laboratorjum, urządzonym pod jego wskazówkę za miliony kapitalistów francuskich. Czy jednak prace Dunikowskiego wydały się kapitalistom podejrzane, czy nudziło im czekać na wydobyte sztucznym sposobem złoto — doś, że pięknego pięknie dnia załadni od zwrotu kapitałów, zgłaszając rezygnację z ewentualnych korzyści, obiecanych przez współczesnego alchemika. Dunikowski pieniędzy oczywiście zwrócić nie mógł, bo już ich nie miał. Miliony wyparowały, jak kamfora. Pochłonęły je kosztowne doświadczenia inżyniera. Może zresztą znalazły inne jakieś

tajemnicze ujście. W rezultacie, rozczarowani kapitaliści złożyli skargę do prokuratury i Dunikowski znalazł się niebawem za kratami, oskarżony o podstępne nadużycie zaufania i roztrwonienie powierzonych sobie pieniędzy.

Gdyby się cała sprawa na tym skończyła, niewartoby nawet o niej pisać. O! historia jakich wiele: oszust, oszukany, sąd, więzienie. Ale w tem właśnie sek, że Dunikowski nie uznał się za oszusta i nie dał za wygraną. Dzięki wymowie obrońców inżyniera znakomity adwokatów paryskich Torresa, Piment'a i Klotz'a udało się, jak wiadomo, uzyskać zezwolenie prokuratury na kontynuowanie przez Dunikowskiego doświadczeń. Wzięty z „Santé”, jeździł codziennie pod silną eskortą do wspomnianej na początku Ecole Centrale i tam pracuje nad swym dziełem. Nasuwa się pytanie, czy aby Dunikowski nie jest wynalazcą — manjakiem, z kategorii tych „uczonych” co się głowią nad perpetuum mobile czy eliksirem wiecznej młodości.

Przed kilku dniami udało się — jak donoszą gazety — naszemu alchemikowi zmontować całą skomplikowaną aparaturę wynalazku. Nazajutrz miała się odbyć urzędowa próba w obecności ekspertów-profesorów Guillet, Sannier i Bédou, zjawili się obrońcy oskarżonego z prośbą o zezwolenie uczestniczenia w próbie. Sędzia śledczy odmówił jednak, tłumacząc, że przy próbie wystarczy obecność ekspertów. Dodadł, że „obrońcy Dunikowskiego nie mieli już przedtem możność przyglądania się własnymi oczami jak wynalazca włożył do konstruowanego przez siebie pieca elektrycznego kawałek złotodajnej rudy w której nie można było — nawet przy pomocy mikroskopu — odróżnić cząsteczek złota od innych części składowych. Po wyjściu natomiast owego kawałka rudy z pieca okazało się, że złoto się wydzieliło i wyraźnie połyskiwało. Jak zapewniają obrońcy, nie może być mowy o jakimś oszukającym wybiegu. Próba ta jednak nosiła charakter nieoficjalny, gdyż odbyła się bez udziału ekspertów.

Odmowa sędziego śledczego dopuszczenia na próbę oficjalną obrońców podzielała na Dunikowskiego w ten sposób, że ten kategorycznie odmówił zamostrowania swego wynalazku, który — jak powiadał — ma zbyt wielką doniosłość. Nie można go było demontować bez należytych środków. Sędzia śledczy oświadczył na to, że odład traktować będzie Dunikowskiego jako wieźnia izolowanego i, z. n. pozbawionego łączności zarówno z krewnymi, jak też adwokatami. Wynalazca się jednak uparł i niezłocznie został odwieziony zpowrotem do więzienia. Ekspert-profesorowie naprzemiennie starali się sami uruchomić aparat Dunikowskiego. Okazało się jednak, że przewidyjący inżynier zabrał ze sobą coś, co zniszczył małą składaną rurkę, emanującą jakiejś tajemniczej „promieni” C, bez której aparat nie mógł funkcjonować.

Znowu więc cała ta mocono zagadką historia utknęła na marowym punkcie. Znowu stajemy przed problemem: przebiegły oszust, obłąkany manjak czy genialny wynalazca? Właściwie ta trzecia ewentualność znajduje się z punktu widzenia praktycznego pod dużym znakiem zapytania, gdyż sędzia prób dotychczasowych nowy sposób wydobycia złota jest djabliwie kosztowny, przewyżając bodaj wielokrotnie wartość otrzymanego złota.

Najbliższe dni powinny przynieść rozwiązanie ciekawej historii Dunikowskiego.

Z komisji sejmowych.

Budżetowa.

Dalszy ciąg dyskusji nad budżetem Min. Skarbu.

WARSZAWA. 28. I. (Pat). Na czwartkowym posiedzeniu komisji budżetowej Sejmu przystąpiono do dalszej dyskusji nad budżetem Ministerstwa Skarbu.

Pos. ROZMARIN (Kl. Zyd) podkreśla nie realność budżetu po stronie dochodów. Przed wojną państwa zatoczyły deficyty budżetowe, pożyczkami wewnętrznymi lub zagranicznymi. U nas tego tego się nie czyni. Mówca zwraca uwagę na stosunek Francji do nas w zakresie kredytowym. Udziela ona pożyczek Węgrom, Czechosłowacji i Jugosławii, nam zaś nie. Przechodząc do krytyki ekspozycji ministra, poseł przyznaje, że obrabano się ono w ramach rzeczywistości, niemniej jednak zapowiedzi ministra o nowych podatkach, gdy ludność ugięła się pod obciążeniami, jest nieostrożna. Pos. Rozmarin twierdzi, że niesciagalne żądania podatkowe muszą być umiarkowane. Eksperyment z monopolom spirytusowym nie udał się. Mimo to trzymamy się tego błędu, chociaż przy aktywie dochodu skarbu byłyby większe. Mówca w zakończeniu krytykuje politykę banków, która doprowadziła do zamrożenia w rękach kapitałów i domaga się od Ministerstwa zainteresowania się losami handlu i rzemiosła.

Pos. RYMAR (Kl. Nar.) atakuje t. zw. fundusze specjalne, oświadczając, że wszystkie razem fundusze różnych resortów sięgają 200 milionów złotych. Mówca zapytuje, jaki jest wynik ustawy o podatkach w naturze.

Pos. ROSUMEK (Kl. Niem.) domaga się przyspieszenia reformy podatkowej i krytykuje ostro działalność urzędów i władz skarbowych.

Pos. CZERNICHOŃSKI (BB) zwraca uwagę, że mowy opozycyjni nie poruszali strony wydatków budżetu Ministerstwa Skarbu. Tendencja reprezentowana przez obóz rządowy zmierzająca do oparcia reformy budżetowej na samowystarczalności. Jeżeli dążymy za wszelką cenę do utrzymania równowagi, to dłużej ze nas nie stać na inne załatwienie tej sprawy.

Po zakończeniu dyskusji zabrał głos minister skarbu Jan Śluski. Zarzucano tu budżetowi Ministerstwa wogóle, a budżetowi Ministerstwa Skarbu w szczególności, że w preliminarznych dochodach jest nie realny. Proponowano analizę dochodu poszczególnego, lecz nie wskazano metody tej analizy. Wszystkie elementy z kalkulacji na analizy zostały uwzględnione. Niema innego wyjścia, jak zmniejszenie wydatków i powiększenie obciążeń. Trzeba sięgnąć do nowych źródeł, a nawet podwyższyć stawki ścinających dochodów, gdyż pamiętać należy i o tem, że kryzys nierównomiernie dotknął różne grupy.

Aczekiwane przeprowadzenie reformy podatkowej w okresie kryzysowym jest niemożliwe, niemniej prace są zapoczątkowane, lecz rozłożone na szereg lat. Reforma

zmierzać musi do zmiany systemu wymiaru i poboru podatków, np. ryczałt pozwoliłby ułatwić kalkulację dla różnych kategorii, przyzniesienie ulgi, zmniejszenie ilości rekursum.

Przechodząc do nowych projektów podatkowych, minister podkreśla, że mówiąc o tem miał na myśli te, które jeszcze nie wpłynęły do Sejmu, chociaż zostały zapowiedziane, mianowicie podatek od opłat stemplowych i od drożdży. Ten ostatni związany jest z ustawą o monopolu spirytusowym. Jest tendencja do przeniesienia całej ustawy o monopolu spirytusowym.

Z kolei zabrał głos wiceminister ZAWADZKI. Jeżeli chodzi o realność wpływów Ministerstwa Skarbu, to wpływy te ustalono na podstawie wyników dotychczasowych. Panowie, którzy mówili, że przewidziana ta są nie realne, nie określili, bo nie mogli określić, w jakim stopniu są nie realne. Kwotę preliminarza wpływów możemy uważać mniej więcej za realną.

Zatrzymam się — ciągnął dalej wiceminister — na kategorii żądani podatkowych dojrzałych do egzekucji. Z dniem 1 października 1931 r. wynosiły one 410 milionów, w tem podatku gruntowego 230 milionów, od nieruchomości 29 milionów, podatku przemysłowego 15 milionów. W tej chwili nietytelne przez stosowanie pewnego nacisku, lecz zmianę przepisów i uproszczenie procedury mamy nadzieję opanovać te żądania.

Wiceminister STARZYŃSKI odpowiada na wszystkie zarzuty. Niektórzy mówcy — podkreśla wiceminister — poruszyli żądanie kontroli Ministerstwa nad budżetami samorządów. Dla Ministerstwa Skarbu byłoby to nawet dobre. Ludność rolniczej ciąży głównie obciążenie samorządowe, ale w pojęciu przeciwnego obywatela to wszystko kładzie się na skarb podatków państwowych. Panowie podkreślali, że w Polsce jest bardzo źle. Nikt nie twierdził, że jest dobrze, ale nie należy obrazu czarnego jeszcze przecierać.

Następnie przemawiał pos. HOLYŃSKI, poczem przyjął budżet Ministerstwa Skarbu w drugim czytaniu.

Po południu przystąpiono do trzeciego czytania preliminarza budżetowego. Uznano za przyjęte w trzecim czytaniu te budżety, do których nie wniesiono żadnych poprawek. Następnie przyjęto budżety Sejmu i Senatu, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, budżet Ministerstwa Przem. i Handlu z poprawkami, zwiększającą pozycje na dotacje amortyzacji i oprocentowania pożyczek m. d. o 600 tysięcy. Dalej przyjęto budżet Ministerstwa Rolnictwa. W dziele przedsięwzięcia przyjęto wniosek, aby o 8 milionów zmniejszyć pozycje na eksploatację lasów państwowych i o taką samą zmniejszyć wydatki na administrację lasów państwowych. Następnie przyjęto budżet emerytur i zaopatrzeń. W końcu odrzucono rezolucję pos. Zahańkiewicza, domagającą się zniesienia sądów doradczych, dając trzy rezolucje ks. Szyskowskiego. Pozostała jeszcze rezolucja pos. Welykanowicza w sprawie zapożyczenia inwalidów galicyjskiej armii ukraińskiej oddolno do plenum celem innego zredagowania.

Konstytucyjna.

Dyskusja nad referatem pos. Podolskiego.

WARSZAWA. 28. I. (Pat). Na czwartkowym posiedzeniu komisji konstytucyjnej Sejmu przystąpiono do dyskusji nad referatem pos. Podolskiego o składzie Sejmu.

Pos. CZUMA (BB), omawiając sprawę syndykalizmu, podkreśla, że z wielką ostrożnością trzeba odnieść się do idei syndykalistycznej, jako szczytnej idei społecznej, organizującej polityczne społeczeństwo. Mówca oświadcza, że tezy pos. Podolskiego co do składu Sejmu popiera jako sformułowaną ostrożnie, rozwiniętą i celową. Zarówno co do głosowania powszechnego, Leży reprezentantów jak i innych zasad ordynacji, wziętych z weryfikacji zaprotestowanych mandatów przez Sąd Najwyższy stanowisko referenta mówca uznaje za słuszne. Prezydenta Rzeczypospolitej nie można obarczać tym obowiązkiem, czy prawem — można jedynie dyskutować, czy te uprawnienia od dać magistraturze sądów administracyjnych, czy powszechnych. Wydaje się mówcy, że obecna praktyka prawna zasługuje na jej dalsze stosowanie.

Pos. MEKARSKI (BB) nie wierzy, by organizacja nowoczesnego społeczeństwa mogła odbywać się w naszym państwie. Leży reprezentantów jak i innych zasad ordynacji, wziętych z weryfikacji zaprotestowanych mandatów przez Sąd Najwyższy stanowisko referenta mówca uznaje za słuszne. Prezydenta Rzeczypospolitej nie można obarczać tym obowiązkiem, czy prawem — można jedynie dyskutować, czy te uprawnienia od dać magistraturze sądów administracyjnych, czy powszechnych. Wydaje się mówcy, że obecna praktyka prawna zasługuje na jej dalsze stosowanie.

Pos. WĄSNIĘWSKA (BB) zastanawia się nad kwestją określenia liczby posłów, która winna być tak pomyślana, by pozwoliła na jak najsprawniejsze funkcjonowanie Sejmu. Powszechną jest opinia, że mamy posłów za wiele.

Pos. SZABLEWSKI (BB) omawia skutki

ureczywistnienia systemu liberalizmu politycznego. Rousseau i liberalizm gospodarczego Smitha w XIX wieku. W Polsce wzorem państw zachodnich — twierdzi mówca — weszli na drogę najbardziej liberalnego ustroju, choć nie mieliśmy na to warunków. Działaj ustrojny nasz opiera się na wyborach, nie przygotowanych do rozwiązywania subtelnych zagadnień państwowych. Polska niesłusznie pozostawiła ruch zawodowy swemu własnemu losowi. W miejsce parlamentaryzmu politycznego powinien kiepski wejść parlamentaryzm gospodarczy, któryby wprowadził do ustawaodawczych nowy typ człowieka.

Pos. MAKOWSKI (BB) oświadcza, że nie byłby za zbyt znaczącym ograniczeniem liczby posłów. Bola fachowego reprezentowania poszczególnych interesów samorządu zawodowego niekoniecznie musiałaby się mieścić w Sejmie.

Pos. MACKIEWICZ (BB) oświadcza, że dla niego najważniejszą rzeczą jest samorząd terytorjalny, który powinien być wypracowany, zanim przemieście się go do parlamentu. Ważniejszym zagadnieniem jest zagadnienie silnej władzy centralnej.

Pos. CAR zreasumował dyskusję. Jako referent generalny mówca stwierdził, że Blok jest za tem, aby w tej chwili 5-przymiotnikowe prawo wyborcze utrzymać, a rozdzielnie i ustosunkowanie tych praw uznaje za zagadnienie natury kodyfikacyjnej.

Po przemówieniu referenta pos. Podolskiego zakończono obrady.

Administracyjna.

Wnioski stronnictw opozycyjnych

WARSZAWA. 28. I. (Pat). Na czwartkowym posiedzeniu komisji administracyjnej Sejmu rozpatrywano wnioski poselskie w sprawie nadzudy wyborczej, w szczególności wniosek Str. Lud., PPS., Ch. D. i NPR w sprawie wyboru nadzającej komisji sejmowej do zbadania nadzudy, pełnionych przez władze rządowe i samorządowe przy wyborach do Sejmu i Senatu w roku 1930. Wnioski te referował poseł Duch, wnosząc o ich odrzucenie. Po ożywionej dyskusji zabrał głos wiceminister spraw wewn. Nacelnikoff-Klukowski, który w przemówieniu swym wskazał na niewłaściwość taktyki opozycji, która atakuje najmniejsze organy władzy administracyjnej, celowo unikając zarzutów w stosunku do ministra jako szefa administracji ogólnej. W stosunku do policji władze przełożone w razie ustalenia jakichś nadzudy czy przekroczeń reagowały wyciągając odpowiedzialność konsekwentnie aż do wydalenia ze służby włącznie. Wiceminister podkreśla, że do badania protestów wyborczych powołany jest Sąd Najwyższy. Każdy obywatel poza możliwością złożenia protestu posiada jeszcze dwie drogi, a mianowicie złożenie skargi do władz administracyjnych i ma prawo także skierowanie skargi do sądu. W myśl powyższego wiceminister sprzeciwia się w imieniu rządu załatwieniu sprawy przez powołanie specjalnej komisji sejmowej. Wnioski opozycji odrzucono.

Oświatowa.

Projekt ustawy o ustroju szkolnictwa.

WARSZAWA. 28. I. (Pat). W dniu 28 b. m. pod przewodnictwem posłanki JAWORSKIEJ odbyło się posiedzenie sejmowej komisji oświatowej w obecności ministra JEDRZEJCZYCZA i ministra PIERACKIEGO. Przedmiotem obrad był projekt ustawy o ustroju szkolnictwa. Na komisję zaproszono przedstawicieli organizacji pedagogicznych i nauczycielskich, którzy wyrazili swe poglądy co do projektu ustawy.

Poufne dokumenty

w sprawie ruchu lotniczego wśród studentów niemieckich.

PARYŻ. 28. I. (Pat). „Le Matin” ogłasza poufne dokumenty z 22 czerwca 1931 r., pochodzące z ministerstwa Reichswery i dotyczące ruchu lotniczego wśród studentów niemieckich. Dokumenty owe zawierają dyrektywy rządu Rzeszy odnośnie organizacji akademickich grup lotniczych na uniwersytetach i wyższych uczelniach technicznych, łącznie do poparcia materialnego z funduszy, przewidzianych budżetem państwa.

Dyrektywy te obejmują 16 punktów. Wszystkie jest przewidziane, na wet zabezpieczenie studentów od nieszczęśliwych wypadków do specjal-

Podziękowanie.

Rodzinie Wojskowej, Stowarzyszeniu Św. Wincentego & Paulo w Nowo-Wilejce oraz wszystkim, którzy oddali ostatnią krew, w tym mojej Marji Mrdówkowej tą drogą składam serdeczne Bóg zapłać.

Henryk Mrdówka z dziećmi.

Podwyższenie cła na węgiel importowany.

Tel. od wł. kor. z Warszawy.

Węgiel angielski, który wobec spadku funta kalkuluje się taniej niż węgiel polski, ostatnio począł docierać na wewnętrzny rynek polski. Wobec tego komisja międzyministerjalna postanowiła podnieść taryfę dla węgla importowanego o 25 proc.

Plenum Senatu.

Przyjęcie szeregu ustaw.

WARSZAWA. 28. I. (Pat). Na czwartkowym posiedzeniu Senatu, po złożeniu ślubowania przez sen. Święckiego (BB), który wstąpił na miejsce s. p. sen. Wiszniewskiego, Izba uchwaliła szereg projektów ustaw ratyfikacyjnych, a m. in. umowę z Niemcami, dotyczącą ubezpieczeń społecznych. Następnie przystąpiono do szeregu ustaw o charakterze wojskowym, które nie wywołały dyskusji. Przyjęto je w brzmieniu uchwalonym przez Sejm. Jedynie sen. MEISSNER (Kl. Nar.) wniósł sprzeciw zastrzeżeń co do projektu ustawy w sprawie zmian i uzupełnień niektórych postanowień ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych W. P. Uchwalono dalej projekty ustaw o skupie kolekt. Muszyna - Krynica i Lwów - Truskawiec, projekt ustawy w sprawie pomiarów państwa oraz projekt ustawy w sprawie przynależności do państwa gruntów państwowych, zajętych pod drogi wojskowe. Wreszcie Senat uchwalił nowelę do ustawy o zakresie działalności Ministerstwa Reform Rolnych z kilkoma poprawkami.

Na tem porządek dzienny wyzerpano.

Na wypadek mobilizacji we Włoszech.

RZYM. 28. I. (Pat). Dążnkiem urzędowym ogłosza ustawę o dyscyplinie powszechnej w czasie wojny. Ustawa ta przewiduje, że w razie mobilizacji wszyscy obywatele od lat 16 do 70 zarówno mężczyźni, jak i kobiety powołani są do obrony kraju. Przewidziane są jak najsurowsze kary na wypadek uchybień wchowania postanowień ustawy.

Choroba Simona.

LONDYN. 28. I. (Pat). Minister spraw zagranicznych Simon zachorował na grypę. Jakkolwiek przebieg jej jest lekki, to nie jest pewne, czy minister będzie mógł w sobotę wyjechać, aby zdążyć do Genewy na otwarcie konferencji rozbrojenia.

Jak za czasów... Napoleona.

BERLIN. 28. I. (Pat). Minister Reichswery Groener ogłosił w oficjalnym organie partii państwowej „Blätter der staatspartei” artykuł programowy w sprawie rozbrojenia.

Groener oświadczył, że na konferencji rozbrojenowej albo dojdzie do zawarcia konwencji za zgodą wszystkich członków, albo też nie będzie żadnej konwencji. Narody europejskie przeciwstawiają się dążeniom fraucuskim do hegemonii, podobnie jak za czasów Napoleona. Konferencja genewska nie decyduje — zdaniem ministra — netylko o rozbrojeniu poszczególnych państw, lecz również o traktacie wersalskim i o Istnieniu Ligi Narodów.

Najnowszy Polski Przebieg Dźwiękowy reż. Michała Waszyńskiego

BEZIMIENNI BOHATEROWIE

W rol. gl. Marja Bogda, Zula Pogorzelska, Adam Brodzisz, Eug. Bodo i Stefan Jaracz

w tych dniach w kinie „HELIOS”.

Z Rady Miejskiej.

Wczorajsze plenarne posiedzenie Rady Miejskiej oczekiwane było z dużym zainteresowaniem. Znalazło to swój wyraz w licznej frekwencji radnych i publiczności, która szczerze wypełniła wszystkie korytarze przylegające do sali posiedzeń. Ogólnie oczekiwano, że w związku z głośną już sprawą wciągnięcia prezydenta Folejowskiego na listę członków rady nadzorczej Arbonu zeche na złożyć wyzzerpujące w tej sprawie wyjaśnienia, tem bardziej, że uczyniono to, jak wiadomo, bez jego zgody i wiedzy. Istotnie natychmiast po zagajeniu posiedzenia prezydent Folejowski złożył wyjaśnienia wiadome już z prasy, oświadczając na końcu, iż przeciwko Arbonowi wystąpił na drogę sądową.

Oświadczenie to jednogłośnie przyjęte zostało do zatwierdzającej wiadomości przyczem r. Czernihow napiętnował stanowisko prasy brukowej, która pochopnie skorzystała z okazji zrobienia sensacji, wciągając w swą grę ogólnie w mieście cenione go i poważanego prezydenta miasta.

Po skreśleniu szeregu punktów z porządku dziennego ze spraw waż-

niejszych wymienić należy ustalenie: dodatku komunalnego do państwowego podatku od nieruchomości na r. 1932. Dodatek ten pobierany będzie w normach następujących: 50 proc. podatku od nieruchomości przynależnych 2000 zł. rocznego dochodu, 60 proc. od dochodu wahającego się w granicach od 2000 do 3000 zł. i 82 i pół proc. przy dochodzie przekraczającym sumę 3000 zł. Następnie w związku z rozporządzeniem Prezydenta Rzplitej o herbach instytucji państwowych i samorządowych ustalono herb pieczęci m. Wilna. Za wzór pieczęci posłużył list rajców wileńskich wysłany do rajców brzeskich w roku 1441-ym. Wzór ten jest prawie że identyczny ze znanym herbem Wilna. O prawo posługiwania się pieczęcią herbową Magistrat z upoważnienia Rady Miejskiej będzie interwenjował w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych. Dalej bez sprzeciwu przeszedł wniosek Magistratu w sprawie nabycia kosztem 22000 złotych stacji echowniczej dla elektrowni miejskiej, co pozwoli na dokładną i skuteczną kontrolę liczników.

nie sprobował opisać tego co Sutton Vane i umieścić w literaturze, a w dodatku teatralnej wrażeń takich, jakie opowiada i przeżywa przed nami młodzieniec i jego ukochana. Ojograli przepięknie, zresztą wszyscy grałi mądrze, i przewyżczyli szalone trudności odtworzenia takiej sztuki, pomiędzy niebem i piekłem, ludzi-ni-ludzi, żywych upiorów, będących bezpośrednio, to obrazem słabości, przewrotności, brutalnej pychy, to słodyczy i poświęcenia, najgłębszej miłości, miłosierdzia chrześcijańskiego, i wielu jeszcze uczuć ludzkich, a odwiecznych, jakie się w tem niepospolitem dziele znajdują.

Operowanie dźwiękami i światłem było też obmyślone odpowiednio dla wywołania należytego wrażenia, taki np. bufet cock-tail'ów i steward, oświetlony zielonawo, niby najpospolitsza rzecz, koto której przechodzi się na każdym statku ciagle, a to może jest... nie, treści nie trzeba opowiadać, by nie psuć wrażenia tym co pójda, a doprawdy warto. Tyle bzdur o typie fantastycznym próbują stworzyć

różni autorzy, jest to chyba najtrudniejszy rodzaj twórczości i najtrudniejszy do grania, ale Vane to potrafił i zagrali mu jego sztuce odpowiednio... Treść oscyluje pomiędzy Biblją a Sherlock Holmesem, i że tą bajką potrafili odtwórcy przejąć słuchaczy, to jest dowód artyzmu, a że prawdami w niej zwartem potrafił autor dać duży materiał myślowy, to znów jego zasługa. Zastanawiające było wykonanie wogóle, a zwłaszcza poszczególnych scen, np. modlitwa pastora, i wołanie dziewczyny do kochanka, wszak cała akcja jest fikcją, opartą jednak na najgłębszych wierzeniach i niepokojach ludzkich. Oddać w grze to nawastrzenie myślowe na akcję, to głębie wcielenia w gestach doczesności, że zaświatość, ubrana w szaty groteski lub poezji, to było trudne zadanie. Reduta, jak się należało spodziewać, wywiała się z niego z tem skupieniem dynamiki artystycznej, godnym jej dawnych tradycji. Zbyt mało było osób na tej osobliwej sztuce, a szkoda. Prócz wrażeń artystycznych (dosko-

Łódź „M 2”.

Narazie bez rezultatu.

LONDYN. 28. I. (Pat). Szanse uratowania łodzi podwodnej „M 2” stały się zmniejszając. Poszukiwania trwały całą noc i nie dały żadnego rezultatu.

LONDYN. 28. I. (Pat). Dotychczas nie zdołano definitywnie ustalić miejsca zatonięcia

Łodzi podwodnej „M 2”. 28 b. m. około południa jeden z torpedowców, czyniących poszukiwania, natrafił na ślady oliwy na powierzchni morza. Wobec powyższego skoncentrowano poszukiwania dookoła tego miej-

Co za przedmiot?

LONDYN. 28. I. (Pat). Przy poszukiwaniu zaginionej łodzi podwodnej „M 2” natrafiono na jakiś ciężki i wielki przedmiot, który

NA SCENIE I ESTRADZIE.

Teatr na Pohulance.

Niezwykła podróż. Sztuka fantastyczna Sutton Vane w trzech aktach.

Tak, to była Reduta... ze swoją cudowną właściwością wywoływania nastroju i podciągania widza do swoich rejonów. Zmatowana, zespolona gra, niezmiernie dyskretne operowanie stopniowaniem dramatycznym i natężeniem głosem w rozwój akcji, dynamika grozy, fantastyczności i niesamowicie zregne bujanie się za autorem na jakiejś luźtawce, od niebios, modlitwy i trwogi przed nieznanem, od porachunków z sumieniem, do płaskości, przyziemności, pospolitego skrzeku i marności ludzkiej.

Tych przeszkód i mizgawek nie strzeżdy nam autor, zapożyczający wiele efektów od kina, aż do happy end włącznie. Bogato rozwiewa pokazną liczbę jaskrawych i wstrząsa-

jących efektów z kt. jednym z najlepszych i wprost bajecznych jest zjawienie się „sędziego” w ostatnim akcie, gdy widzowie i pasażerowie statku spodziewają się strasznej okropności, potem mogą myśleć w pierwszej chwili, że wszystko co słyszeli było jakąś sugestją, obłędem pasażerów, a wnet potem, okazuje się, że niesamowitość dalej trwa. Sztuka jest kwakierska, biblijna, ewangelicka do cna. Wszelka paradoksalność a la Shaw obficie użyta; ta przepłatanka rzeczy boskich i wiecznych z ziemskimi i pospolitymi, jest jakby tematem życia, na którym wygrywa ono wiecznie te same warjanty. Epizod pary „niedozwłych”, owiany wielką poezją, a zakończenie niezwykle jest piękne, chociaż 3-ci akt przydługi i nuży. Doskonale natomiast zbudowana jest sztuka pod tym względem, że widz-słuchacz spodziewa się wciąż czegoś niemożliwego, nieopisanego... i trwa w tem do końca. Nik bodaj

nała inscenizacja), każdy mógł choć chwilę pomyśleć o rzeczach nieprzechwypanych.

Hro.

P. S. Nie należy pisać „Podróż niezwykła” ale naodwrot.

Muzuka.

(Gościwe występy operetki warszawskiej).

Dawne wielkie tradycje operetki Warszawskiej, przyczyniły się do tego, że się z przyjemnością szło do teatru na zapowiedziany „Czar Walca” Oskara Straussa tem bardziej, że jest to melodyjna i pełna wdzięku operetka.

Otóż odrazu trzeba stwierdzić, że Operetkę Warszawską, tak jak się nam przedstawiała — traktować trzeba właściwie jak zabzytek z dawnych czasów, zresztą niepozbawiony swego uroku, właśnie dlatego, że jest tym zabzytkiem — ale i taką miarę do niej przykładaj.

Należałoby bezwarunkowo trochę się postarać o to, żeby idąc z poste-

pem czasu, wprowadzić pewne zmiany i innowacje, przestać hołdować przestarzałym formom, pamiętając o tem, że technika filmowa operetek grozi poważną konkurencją (bogatsza szata muzyczna, efektowna scenografia, pomyslowe wyskany choreografii, a zwłaszcza unikanie szablonów gry).

Co do wykonawców, to przede wszystkim odtwórczyni roli Tranzii — p. Tola Mankiewiczówna, jest wręcz czarującym zjawiskiem na scenie.

Uroda, wdzięk, bardzo miły głos, wybitny nerw sceniczny, zupełny brak utartych szablonów w grze, czyni z niej pierwszorzędną artystkę.

Inni wykonawcy z zawsze pełnym werwy Redo na czele — a więc: Horszki, Szczawiński, Dembowski — wnosili do wykonania cały zasób swej rutyny i stworzyli całość dobrze zestrojona.

Orkiestra (nb. nieco za mało liczna) oraz cała część muzyczna przedstawień pod kierownictwem pp. Kochanowskiego i Siroyta szła sprawnie.

Z. B.

WIEŚCI I OBRAZKI Z KRAJU.

KRONIKA

Bestjalski mord rabunkowy.

Trup ofiary na falach rzeki Słobódki.

Jeszcze nie minęły echa okrutnego mordu popełnionego na osobie miewkanki wsi Kody...

wspomnianego dochodzenia stwierdzono, iż nas się tu do czynienia z morderstwem, popełnionym najprawdopodobniej w celach rabunkowych.

Ze względu na zatarcie śladów oraz braku wszelkich dokumentów, które ułatwiłyby ustalenie tożsamości zamordowanego...

Po otrzymaniu tej wiadomości na miejsce wypadku natychmiast przybyli przedstawiciele władz śledczych...

WIEŚCI Z WOJEW. NOWOGRODZKIEGO

Oddział Nowogródzki „Kurjera Wileńskiego” mieści się w Nowogródku przy ul. 3-go Maja, tel. 94.

Kino dźwiękowe Pogoń DZIŚ 100% film dźwiękowy ANNA CHRYSTIE W roli głównej GRETA GARBO

JAKÓB WINER i S-ka LIDA, Suwalska 58, tel. 90 (obok kino teatru Nirwana)

Poleca: jedwabie, wełny, korty, sukna, płótna, oraz futra i okrycia damskie i męskie.

Lida.

Posiedzenie Rady Miejskiej.

Po dłuższym bo kilkutygodniowym wycożnieniu zebrań, które miały być wczoraj w dniu 30-go b. m. na godz. 20-tą i obejmuje następujący porządek dniem...

Uchwały: Statutu organizacyjnego Biu ra Magistratu, Instrukcji normującej wewnętrzny tryb urzędowania w biurze Magistratu m. Lidy.

Wnioski Komitetu Rozbudowy w sprawie: przedłużenia ulicy Falkowskiej do ul. Fabrycznej i ul. Kościuski do ul. Fabrycznej.

Wreszcie cały szereg drobniejszych spraw niemniej jednak ważnych kończy program porządku dziennego. Przy ustalonym systemie (dużo gadania) zabawiana sprawa przez naszą Radę...

W dniu 24 b. m. odbyło się tu doroczne Walne Zgromadzenie członków kooperatywy „Nadzieja”.

Pogrzeb tragicznie zmarłego porucznika.

Wczoraj odbył się ten pogrzeb tragicznie zmarłego porucznika 32-go p. p. s. p. Michałowicza Jana, który kilka dni temu uległ wypadkowi podczas ćwiczeń w 32 p. p. w Dziadowie.

W końcu należy podkreślić, iż okoliczne ziemianstwo podaje pomocną dłoń nauczycielom we wszystkich jego oświatowych poczynaniach, starając się polepszyć wspólnym wysiłkiem dół ludu wiejskiego.

Zagadkowy zamach rewolwerowy.

Dwa strzały przez okno.

We wsi Syciewicz, gminy radziszewskiej, dokonano w dniu wczorajszym zagadkowego zamachu rewolwerowego na życie zamężnego mieszkańca tej wsi Wacława Gaska.

Późno w nocy, kiedy Gasek leżał już w łóżku czytał gazetę, przez okno padło kilka strzałów rewolwerowych. Dwie kule uderzyły w łóżko, zaś jedna przeleciała nad głową Gaska...

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Jak się dowiadujemy w ostatniej chwili spraw zagadkowego zamachu rewolwerowego znajduje się na drodze wyjaśnienia. Pewne poszlaki wskazują, iż zamachu dokonał mieszkaniec sąsiedniej wsi, który rzekomo utrzymywał bliższe stosunki z żoną Gaska.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wybuch gorzały spowodował duży pożar.

W miejscowości Terlice gm. kolowzkiej w miasteczku Władysława Niedzielewicza wybuchł groźny pożar.

W miejscowości Terlice gm. kolowzkiej w miasteczku Władysława Niedzielewicza wybuchł groźny pożar. Ogień szybko przetrząsnął się na sąsiedni budynek mieszkalny Michała Terliczaka...

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Dukszty.

Akcja choinkowa.

Miesiąc styczeń r. b. upływa w szkołach gminnych tuż przed końcem roku szkolnego. Uroczystości choinkowe są już ukończone.

Niżej podajemy wykaz miejscowości, w których odbyła się choinka. Wszyscy organizatorzy uroczystości są członkami Ogniska Związ. Naucz. Polsk. w Dukaszach.

Dukszty, dnia 6 stycznia r. b. Sala miejscowego Ogniska kolejowego była wypełniona po brzegi.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

rywali wiele nierówne. Kino „Nirwana” cieszy się dużą popularnością. Ma dużą salę. Tu bywają występy teatrów przyjezdnych, akademie i t. p. słowem na tradycję.

Kino „Edison” posiada salkę bardzo małą, lecz zato gustowną. Jak dotąd było mniej popularne, ponieważ, że właścicielem jego jest sam p. Lewin, gdy pan Jabłoński jest tylko dzierżawcą.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochodzenie jest narazie w kierunku ustalenia nazwiska zamordowanego.

Wobec powyższego dochod

Polski Związek Wydawców Dzienników i Czasopism

w sprawie cen papieru gazetowego i innych drukowych, używanych przez czasopisma.

Wobec powszechnego zainteresowania zagadnieniem rozpiętości cen papieru krajowego i zagranicznego oraz z uwagi na znaczenie, jakie papier, jako artykuł pierwszej potrzeby, odgrywa w życiu narodu cywilizowanego...

2) Podczas rokowań czerwcowych Organizacja Wydawców przedstawiła konieczność wprowadzenia zasadniczych zmian cen papieru używanego przez czasopisma...

3) W ciągu ubiegłego półroczia ceny surowców i materiałów technicznych, a także półproduktów papierniczych spadły na rynkach światowych w dalszym ciągu i to znacznie silniej niż w ciągu r. 1930 i w I połowie 1931 r. Ceny papierów spadły już poniżej 50 proc. cen z początku 1930 r.

dalszym ciągu kosztuje 60 gr. na stacji kolejowej przy papierni. Producenci angielscy korzystający z surowców i półfabrykatów papierniczych obcych i kosztownej siły roboczej...

W dziedzinie kształtowania się cen papierów płaskich, uzyskanych przez czasopisma, obserwujemy również jaskrawe różnice a także zasadnicze różnice w gatunkowości poszczególnych kategorii papierów.

4) W Polsce, w kraju posiadającym nieprzebrane zapasy surowca papierniczego, mimo iż ceny tego surowca spadły około 52 proc. w stosunku do cen z początku r. 1930...

Sytuacja ta skłoniła władze Związku Wydawców do wystąpienia z inicjatywą w sprawie znizki cen papierów gazetowych i innych drukowych.

ni na wpływ, jaki ceny papieru wywierają na kształtowanie się sytuacji czasopiśmiennictwa i rozwój ruchu wydawniczego. Władze Związku Wydawców i Dzienników i Czasopism uważają za niezbędne przeprowadzenie, nie możliwe rychło gruntownej analizy warunków i kosztów produkcji papierów w Polsce...

Przez zarządzenie spisu maszyn stwierdzony ma być faktyczny stan inwentarza fabrycznego w ZSSR. W lutym i marcu przeprowadzony zostanie taki spis w przemyśle maszynowym, elektrotechnicznym i metalurgicznym.

pierwszy krok bokserski. Do tej konkurencji mogą stać wszyscy początkujący bokserzy, stowarzyszeni i niestowarzyszeni.

Półfinały o godzinie 10 rano — finały o godzinie 19 wieczór.

Paszporty dla maszyn w Z. S. S. R.

Carstwa Rosja była typowym państwem policyjnym, w którym ludzie nie mogli się poruszać z miejsca na miejsce bez paszportu...

Niebawem nikteli ludzie ale i maszyny zaopatrzone muszą być w paszporty. Rada pracy i obrony ZSSR poleciła przeprowadzić w roku 1932 zszeregowanie rejestracji urzędzenia przemysłowego i zaprowadzić w związku z tem swego rodzaju „paszporty” dla maszyn w fabrykach.

Przez zarządzenie spisu maszyn stwierdzony ma być faktyczny stan inwentarza fabrycznego w ZSSR. W lutym i marcu przeprowadzony zostanie taki spis w przemyśle maszynowym, elektrotechnicznym i metalurgicznym.

168 projektów budowy Pałacu Sowietów.

Jak wiadomo w Moskwie zburzono wspólny sobór Zławiciela a na jego miejscu ma stanąć olbrzymi Pałac Sowietów. Komitet Budowy Pałacu Sowietów czyni obecnie przygotowania do rozpoczęcia budowy.

wpłynęło 168. Wielka ilość projektów nadeszła również z Zagranicy, przeważnie z Ameryki, Niemiec, Francji i t. d.

NOWOŚCI WYDAWNICZE.

Bardette Ross Backingham, Praca badawcza na terenie szkoły. Biblioteka Przekładów Dział Pedagogicznych Tom. 16, księżnica — Atlas 1931 r. str. 379.

Trzecią rozdział: Pewne wiadomości o uczeniu się. Co nowoczesny nauczyciel powinien wiedzieć o statystyce? Udoskonalenie oceniania: Testy inteligencji. Testy pedagogiczne. Testy testów inteligencji i testów pedagogicznych. Klasyfikowanie uczniów. Błędy i niedostateczne postępy uczniów ich znaczenie dla pedagoga.

Papier iee Przemysł Krajowy

Humor.

KRÓLEWSKA CHUSTKA. Pewnego razu Mussolini przechadzał się rozmawiając z królem Wiktoorem Emanuelem, który upuścił niechęć chustką do nosa.

Kino Miejskie Dziś premiera! Hrabia Cagliostro. Dramat w 12 aktach według słynnej powieści A. Dumasa.

HELIOS DZIŚ! Greta Garbo w swojej ostatniej kreacji p. t. ROMANS. W roli męskiej Lewis Stone.

CASINO DZIŚ UROCZYSTA PREMIERA! Potężny 100% polski film śpiewno-dźwiękowy! HOLLYWOOD (Mickiewicza 22).

Największy przebój produkcji polskiej według słynnej powieści! Elizy Orzeszkowej p. t. CHAM. Polska mowa! — Polski śpiew! — Polska muzyka!

Dźwięk. Kino - Teatr STYLOWY Dziś Czarujaco-rewelacyjne 100% dźwiękowe arcydzieło! Takiego czasu i piękna jeszcze Wilno nie oglądało!

Dźwiękowe Kino LUX Dziś, Przebój dźwiękowy! Potężny dramat życiowy reżyserji znakomitego CECIL B. de MILLE'A.

Dźwięk. Kino - Teatr PAN Dziś premiera! Gra zmysłów Bunt „CAIN” (Miłość dzikusi). Czołowy film dźwiękowy awangardny francuskiej ludzkiej przeciw cywilizacji!

KINO KOLEJOWE OGNISKO Najspan. film światowej produkcji węgierskiej p. t. Łzy ukojenia (Za murami klasztoru) 8-akt gęb. wzrusz. dramat z życia i fat. pomyłki małżeńskiej.

LICYTACJA WILEŃSKI LOMBARD „KRESOWJA” Wilno, Hetmańska 1, (róg Wielkiej 53). Tel. 722.

Oryginalne Kosmetyki Higieniczne Dr. J. Świtalskiej. Kursy Radjotechniczne 5-miesięczne dla amatorów i pracowników przemysłu radjotechnicznego.

D/H. Leonard Pikiel i Syn Wielka 7. Tel. 11-55. W DNIU DZISIEJSZYM ROZPOCZYNIAMY „BIAŁY TYDZIEŃ” TOWARÓW — i — LNIANYCH.

CHOROBY PŁUC GRUZIŁKA PŁUC jest nieulegalną i corocznie, nie robiąc różnicy dla płci, wieku i stanu, kości miliony ludzi. Przy zwłaczaniu chorób płucnych, bronchitów, grypy, uporczywego, męczącego kaszlu i t. p. — stosuj p. p. Lekarstwo „Balsam Thiocolan — Age”

Obwieszczenie. Komornik Sądu Grodzkiego w Wilnie V-go rewiru Julian Mościński, zamieszkały w Wilnie, przy ul. Wileńskiej Nr. 25 m. 10 zgodnie z art. 1030 U.P.G. podaje do wiadomości publicznej, że w dniu 8 lutego 1932 roku od godziny 10 rano w Wilnie przy ul. Szopena 8 m. 2 odbędzie się sprzedaż z licytacji, należące do Sędziego Solowiejczyka majątku ruchomego, składającego się z urządzenia domowego, oszacowanego na sumę złotych 1.095 na zaspożyczenie pretenzyi Anzela Fajnerberga w sumie zł. 1.000 z % i kosztami.

Wilenkin ul. Tatarska 20 Meble. Od roku 1843 istnieje. Jadłalne, sypialne i gabinetowe, kredensy, stoły, szafy, łóżka itd. Wykwintne, Mocne, NIE DROGO, na dogodnych warunkach I NA RATY. NADESZŁY NOWOŚCI. 8324

Akuszerka Maria Lannerowa. przyjmuje od 9 do 7 wiecz. ulica Kasztanowa 7, m. 5. W. Z. P. Nr. 69. 8520

Akuszerka Śmiałowska przeprowadziła się na ul. Zamkową 3, m. 3. tamże gabinet kosmetyczny, usługa zmasażki, brodawki, kuracji i węgry. W. Z. P. Nr. 48. 8323

Lekarz-Dentysta D. Fryjman i Jasz ul. Wielka Nr 4. Nowości Korony i mostki porcelanowe z gwarancją 8450

Lekarz-Dentysta P. Zarch ul. Wielka 18. Zęby sztuczne na złocie i kauszku, godz. przyjęć od 9-2 i od 4-7 wiecz. 8391

Dr. SZYRWINDT choroby weneryczne, skórne i moczopłciowe. Wielka 19, od godz. 9-1 i 3-7

Dr. Medycyny A. CYMBLER Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe. Mickiewicza 12, róg Tatarskiej, tel. 15-64. Przyjmuje od 9-2 i 5-7 w.

Mieszkanie do wynajęcia w sąsiedztwie z 4-ch i 5-ciu pokojami i wszelkimi nowoczesnymi wygodami. Zwierzyn., Fabryczna 20

Do wynajęcia 2 pokoje z kuchnią w najlepszym punkcie miasta. Oglądać od 9 r. do 3 pp. ulica Zamkowa 3, m. 3.

Popierajcie Ligę Morską i Rzeczną. Najstarsze firmy „MIODOWIN” ul. Straszna 13

Franciszek Pietkiewicz

Sołowki — wyspa tortur i śmierci.

(Wspomnienia z kategorii sowieckiej). BUNT WIĘZNIÓW POLITYCZNYCH. Stało się to w lipcu 1925 r. Polityczni więźniowie z II oddziału, coraz bardziej ograniczeni w swych prawach przez administrację więzienną, zaczęli domagać się poprawy warunków życiowych i żądać znacznie dłuższego spaceru. Pomiędzy więźniami i władzami powstał ostry zatarg, który groził tragicznymi konsekwencjami. Tem bardziej, że żadna ze stron nie chciała ustąpić: administracja, nie chcąc ulec żądaniom więźniów, więźniowie, bo czuli, że racja po ich stronie. Rozwiązanie przyszło szybko i nieoczekiwanie. Pewnego dnia więźniowie sami postanowili przedrzeć sobie spacer i odmówili udania się natechności do cel. Naczelnik oddziału Antipow widocznie tego tylko czekał. Na dziedziniec więzienny, gdzie spacerowali więźniowie, wpadł oddział dozorców. padła ostra komenda „pal” i 6 zabitych oraz kilkunastu rannych runęło na ziemię. Huk salwy karabinowej, jęki rannych krzyki pozostałych przy życiu rozniosły po całych Sołowkach wieść, że stało się coś strasznego. Powstał popłoch zarówno wśród dozorców jak i administracji nieporządowanej anarcho w sytuacji. Gdy prawda doszła do nas, zaczęło się burzyć i pod adresem władz więziennych padły groźne, nieduwające okrzyki. Niewinnie przelana krew współtowarzyszy zbudziła w nas zwierząt, gotowych do śmiertelnej z satrapa rozprawy. Groźba ogólnego buntu wisiała w powietrzu i zdawało się nadeszła chwila pomsty. Ale łatwiej było tego chcieć — niż wykonać.

Mimo silnego przygnębienia wskutek upadku powstania, trzymali się Gruzini mężnie.

Odrzucając postawę względem władz katorskiej, i na ogólnych lekarskich jednogłośnie oświadczyli, że pracować nie będą. To doprowadziło władze solowieckie do wściekłości i zaczęto przemocą wypędzać ich na roboty. Ci jednak nie ulegli i wszyscy solidarnie rozpoczęli głodówkę. Niestety na zarząd katorgi nie wywarło to żadnego wrażenia, gdyż dzięki doskonałej izolacji Sołówek wieść o tem szybko nazwanej wydoszła się nie mogła, a to znacznie ułatwiało administracji tłumienie takich demonstracji. Osiągnąć jakikolwiek sukces przez głodówkę można było tylko latem, kiedy to zagładają czasami do tych jaskiń i ludzie z wolności. Zimą natomiast kiedy wyspy odgrzone są od świata 60 klm wałem lodów polarnych było to nonsensem i dawało tylko pozorom powód do najokropniejszych zniezań. Po pięciu dniach głodujący czuli się dobrze, władze zaś by uniemożliwić więźniom zmwocę co do warunków głodówki, i ewentualnego jej zaprzestania, ulokowały każdego z głodujących osobno, poddając ścisłemu nadzorowi. Po upływie mniej więcej tygodnia tylko niewykłamała błądź i wychudzenie na twarzy, oraz dziwny blask oczu mówili, że z tymi ludźmi coś się niezwykłego dzieje. Przyjęcia pokarmu nadal jednak stanowczo odmawiali, wobec czego zaczęto ich karmić sztucznie. Spotkało się to z ostrym sprzeciwem ze strony Gruzinów, tak że musiano nawet względem niektórych użyć jako argumentu — kolb rewolwerowych i pięści. Ale niewiele to pomogło, bowiem to co przemocą wiano, głodujący po napięciu mięśni brzucha, zaraz zpowrotem oddawali.

Karmienie takie odbywało się raz na 3-4 dni i miało na celu nie utrzymanie demonstrantów przy życiu, bo na niem nikomu tu nie zależało, ale zmniejszenie opornych do porzucenia głodówki i uległości, aby później sownie za to zapłacić. Nie humanitarnym więc był motywem tej akcji, lecz zwierzęce pożądanie ugięcia opornych, by pokazać tem większą siłę swoją niż tych, którzy się jej przeciwstawili ośmieli.

Po 20-tu dniach nikt chociaż już nie mógł, a że nie trozszono o nich wcale (tylko straż stała na warcie) wszelkie czynności fizjologiczne musieli załatwiać na przeczach pod siebie. Cele, w których leżeli, napełniła ohydna woń gnoju i gnijącego ciała. Widząc, że żadne groźby nie pomagają władze więzienne chwyciły się innego środka. Użyto postępu. Od celi do celi chodził albo ktoś z władz administracyjnych, obiecując zadośćuczynienie żądaniom więźniów, albo posyłało lekarzy, którzy głodujących namawiali do zaprzestania demonstracji, twierdząc, iż inni „towarzysze” już porzucili głodówkę. Wychocono tu z tego prostego, a pewnego założenia, że kto raz porzuci głodówkę, już po raz drugi niełatwo się na nią zdoberdzie. Jakoż faktycznie, podstęp poniekąd się udał, bowiem kilku uwierzyło i pokarm przyjął. Natomiast bardziej przeczni i lepiej znający przewrotność bolszewicką nie uwierzyli tym zapewnieniom i dalej trwali w uporze. Dopiero po 28 dniach, nie nie uzyskawszy, wszyscy głodować przestali... i do szpitala pociągani długim szeregiem nosze, z napół żywym szkieletami ludzkimi. Z trzydziestu dwóch demonstrantów pięciu ten król rozpaczy przypłaciło życiem, umierając wkrótce na ostrą anemię.